

แนวทางการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไร่มะขาม อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

Guidelines for the Development of Digital Platforms to Promote Community
Enterprises in the Community Rice Centers of Rai Makham Sub-district,
Ban Lat District, Phetchaburi Province

Received : June 18, 2024

Revised : July 19, 2024

Accepted : July 25, 2024

สนัท สมณคุปต์*

Thanat Samanakup

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไร่มะขาม อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไร่มะขาม อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 46 คน ได้มาจากการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 11 คน และผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไร่มะขาม อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 5 คน ผู้ให้บริการวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไร่มะขาม อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 20 คน นักวิชาการเกษตร จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 5 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านแพลตฟอร์มดิจิทัล จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความต้องการของผู้ใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

*Corresponding author, e-mail: thanatsama@gmail.com

อาจารย์ ดร. ประจักษ์วิชานัตถกรรณการสื่อสารและพัฒนากิจการเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
Dr. in the Department of Innovative Communication and Agricultural Development, School of Agricultural Technology, King Mongkut's Institute of Technology
Ladkrabang, e-mail: thanatsama@gmail.com

ผลการศึกษา พบว่า

1. ความต้องการของผู้ใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไ้มะขาม อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความต้องการ ดังนี้ 1) ด้านสื่อและระบบสนับสนุนบนแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, $SD = 0.51$) โดยมีความต้องการการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์และบริการ มีแหล่งข้อมูล ความรู้ และแนวทางการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำเนินธุรกิจสำหรับวิสาหกิจชุมชน มีการเชื่อมต่อเครือข่าย และมีการนำเสนอสื่อดิจิทัลในรูปแบบที่หลากหลาย และ 2) ด้านการใช้งานแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, $SD = 0.51$) โดยมีความต้องการการใช้งานในระดับที่ง่าย ผู้ใช้ทุกคนสามารถใช้งานและเข้าถึงแพลตฟอร์มดิจิทัลได้ มีความสะดวกในการเข้าใช้งานแพลตฟอร์มดิจิทัล มีความสะดวกในการเข้าถึงสื่อดิจิทัลบนแพลตฟอร์มดิจิทัล และมีความปลอดภัยในการเข้าใช้งานแพลตฟอร์มดิจิทัล 2. แนวทางการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไ้มะขาม อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ควรมี 5 ลักษณะ ดังนี้ 1) สนับสนุนการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์และบริการของวิสาหกิจชุมชน 2) การเรียนรู้และพัฒนาทักษะ โดยรวบรวมแหล่งข้อมูล ความรู้ และแนวทางการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพสำหรับวิสาหกิจชุมชน 3) การเชื่อมต่อเครือข่ายของวิสาหกิจชุมชนในทุกส่วนที่มีความเกี่ยวข้องทั้งผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ลูกค้า พันธมิตร นักลงทุน และหน่วยงานภาครัฐ 4) การนำเสนอสื่อดิจิทัลในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น ข้อความ รูปภาพ วิดีโอ และอินโฟกราฟิก และ 5) การผสมผสานกับสื่อสังคมออนไลน์ และองค์ประกอบของแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไ้มะขาม อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลักดังนี้ (1) การจัดการเนื้อหา (2) สื่อดิจิทัล (3) ระบบอีคอมเมิร์ซ (4) การสื่อสารออนไลน์ และ (5) การแบ่งปันข้อมูลและความรู้

คำสำคัญ แพลตฟอร์มดิจิทัล สื่อดิจิทัล วิสาหกิจชุมชน

Abstract

The objectives of this study were: 1) to study and analyze the needs of users of a digital platform designed to promote community enterprises in the community rice centers of Rai Makham sub-district, Ban Lat district in Phetchaburi province, and 2) to explore guidelines for developing a digital platform to support these community enterprises. A total of 46 participants were selected using purposive sampling. The sample included 11 community enterprise group leaders, 5 community enterprise entrepreneurs in the Rai Makham sub-district, 20 users of community enterprises, 5 agricultural experts from Phetchaburi province, and 5 digital platform experts. The research tools included

a questionnaire to assess the needs of digital platform users and semi-structured interviews. The data were analyzed using the percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The research findings were as follows:

1. The needs of digital platform users for promoting community enterprises in the Community Rice Center of Rai Makham sub-district, Ban Lat district in Phetchaburi province, were at the highest level, including: 1) The need for media and support systems on digital platforms to promote community enterprises was at the highest level ($\bar{x} = 4.57$, $SD = 0.51$). The users expressed a need for product and service distribution, resources, knowledge, and guidelines for skill development necessary for running community enterprises. They also desired network connections and digital media presentations in various formats. 2) The need for simplicity and ease of use in digital platforms was also rated at the highest level ($\bar{x} = 4.50$, $SD = 0.51$). The users emphasized the importance of accessibility and secure access to the platform for all users.

2. The guidelines for developing a digital platform to promote community enterprises in the Community Rice Center of Rai Makham sub-district, Ban Lat district in Phetchaburi province, should include the following four characteristics: 1) Support for the distribution of products and services offered by community enterprises. 2) Opportunities for learning and skill development, including access to resources, knowledge, and guidelines necessary for professional growth within community enterprises. 3) The presentation of digital media in various formats, such as text, images, videos, and infographics. 4) Integration with social media and other digital platform elements to enhance the promotion of community enterprises. The proposed digital platform should consist of five main components: (1) Content Management, (2) Digital Media, (3) E-Commerce System, (4) Online Communication, and (5) Information and Knowledge Sharing.

Keywords: digital platform, digital media, community enterprises

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แพลตฟอร์มดิจิทัล ถือเป็นหนึ่งในเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการพัฒนาหรือปรับเปลี่ยนการประกอบธุรกิจต่าง ๆ ให้มีความสามารถในการแข่งขันมากยิ่งขึ้น การดูแลข้อมูลที่ดี ก่อให้เกิดการบริหารจัดการข้อมูลที่ดี ส่งผลให้ข้อมูลมีความมั่นคง น่าเชื่อถือ ปลอดภัย และมีคุณภาพ (ลั่นทม จอนจวบทรง และ ณัฏฐา ธรรมบุญวริศ, 2562) ซึ่งแพลตฟอร์มดิจิทัลเป็นผลจากนวัตกรรมทางเทคโนโลยีและกระบวนการที่สำคัญใน 3 ด้าน คือ 1) เทคโนโลยีดิจิทัล 2) เทคโนโลยีการสื่อสารแบบเคลื่อนที่ และ 3) เทคโนโลยีในการเก็บ วิเคราะห์และใช้ประโยชน์ข้อมูลผ่านเครือข่ายการสื่อสาร (พิรงรอง รามสูต, 2565) จึงกล่าวได้ว่าแพลตฟอร์มดิจิทัล คือ พื้นที่หรือโครงสร้างพื้นฐานในระบบดิจิทัลที่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ทำให้บุคคล 2 ฝ่ายขึ้นไป ได้มาทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มคนหลาย ๆ กลุ่ม โดยใช้เครือข่ายคอมพิวเตอร์ แพลตฟอร์มดิจิทัลจึงเสมือนเป็นพื้นที่ที่รวบรวมสินค้า บริการ และข้อมูลต่าง ๆ ไว้ในที่เดียว และยังเป็นตัวกลางที่ช่วยให้เกิดการปฏิสัมพันธ์หรือตอบโต้กันระหว่างผู้ประกอบการ ผู้ใช้บริการ และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ เช่นกัน

สำหรับแพลตฟอร์มดิจิทัลซึ่งมีผู้ใช้เป็นจำนวนมากจากทั่วทุกภูมิภาคของโลก กลุ่มที่เป็นที่รู้จักกันดีที่สุด ได้แก่ Google, Amazon, Facebook, Apple และ Microsoft ซึ่งแพลตฟอร์มดิจิทัลมีรูปแบบธุรกิจที่คล้ายคลึงกัน คือ การแสวงหาประโยชน์เชิงพาณิชย์จากข้อมูลของผู้ใช้แพลตฟอร์มดิจิทัล ทว่ายังมีแพลตฟอร์มดิจิทัลอีกจำนวนหนึ่งที่ทำงานเพื่อประโยชน์ของผู้ใช้ โดยไม่มุ่งเน้นผลกำไร ในบางกรณีก็เป็นผลมาจากการริเริ่มและความร่วมมือของคนในท้องถิ่นหรือชุมชน มุ่งสร้างเครือข่ายของเศรษฐกิจเพื่อการแบ่งปัน (Sharing Economy) (พิรงรอง รามสูต, 2565) จากข้อมูลของ Shihong, Xiao., Ying-Ju, Chen., Christopher, S., Tang. (2020) ได้ศึกษาการแบ่งปันความรู้และการเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรรายย่อยในประเทศที่กำลังพัฒนาผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล พบว่าแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการแบ่งปันความรู้ทางการเกษตรมีบทบาทสำคัญในการอำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างผู้ประกอบการรายย่อย ซึ่งในที่สุดนำไปสู่การเพิ่มผลผลิตและผลลัพธ์การเรียนรู้ ซึ่งจำเป็นต้องมีการออกแบบแพลตฟอร์มดิจิทัลและการสร้างแรงจูงใจที่เหมาะสม เพื่อให้เกษตรกรทุกฝ่ายเต็มใจแบ่งปันความรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับผลผลิตทางการเกษตรโดยภาพรวม

การพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน จึงถือเป็นความท้าทายสำหรับวิสาหกิจชุมชนเช่นกัน เนื่องจากในยุคปัจจุบันผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนต้องมีการปรับเปลี่ยนธุรกิจให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการวิสาหกิจชุมชนและเข้ากับยุคดิจิทัล ซึ่งแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน หมายถึง แหล่งรวบรวมสารสนเทศในระบบออนไลน์ที่ออกแบบมาเพื่อช่วยให้วิสาหกิจชุมชนสามารถเข้าถึงโอกาสใหม่ ๆ ในการพัฒนาธุรกิจ และเชื่อมต่อกับผู้ให้บริการวิสาหกิจชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านเว็บแอปพลิเคชันที่สามารถใช้งานได้ทุกอุปกรณ์ โดยรวบรวมผลิตภัณฑ์ บริการ และแหล่งความรู้ต่าง ๆ ของวิสาหกิจชุมชนไว้ในที่เดียว โดยคุณลักษณะของแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (ปริศนา มั่นเภา และฐิตียา เนตรวงษ์, 2564) ประกอบด้วย 1) การตลาดและการขาย

ช่วยให้วิสาหกิจชุมชนสามารถสร้างร้านค้าออนไลน์ แนะนำสินค้าและบริการ เข้าถึงลูกค้าใหม่ ๆ และรับคำสั่งซื้อ 2) การเชื่อมต่อเครือข่าย ช่วยให้วิสาหกิจชุมชนสามารถเชื่อมต่อกับลูกค้า พันธมิตร นักลงทุน และหน่วยงานภาครัฐ และ 3) การเรียนรู้และพัฒนาทักษะ ช่วยให้วิสาหกิจชุมชนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูล ความรู้ และพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำเนินธุรกิจ

จากการศึกษาข้อมูลของวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไธสง อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี พบว่าวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน มีพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การทำเกษตร โดยมีพื้นที่ทำนาประมาณ 4,800 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 78 ของพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดของตำบลไธสง เกษตรกรปลูกข้าวในตำบลไธสงได้รวมกลุ่มกันจัดตั้งศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไธสง เพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวจำหน่าย โดยในปี 2545 ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลไธสงได้จดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนฯ และใช้ชื่อว่า “กลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไธสง” ซึ่งมีสมาชิกเป็นเกษตรกรปลูกข้าวจำนวน 196 ราย และมีพื้นที่ปลูกข้าวรวมกันเป็น 1,337 ไร่ ซึ่งในปี 2560 เริ่มดำเนินการผลิตข้าวสารตรา “รอยยิ้มชาวนา” และจำหน่ายข้าวสารบรรจุถุงโดยตรงให้แก่ผู้บริโภค ในปัจจุบันแปลงนาข้าวของสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจฯ ได้รับการรับรองตามมาตรฐาน GAP (Good Agricultural Practice) และเป็นต้นแบบวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับประเทศ เป็นต้นแบบให้หน่วยงานต่าง ๆ ในการศึกษาดูงาน (วิไลวรรณ สิริโรจนพุดิ และคณะ, 2561) แต่จากการลงพื้นที่สอบถามข้อมูล การดำเนินงานที่ผ่านมาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ ยังไม่เคยมีช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ บริการและการเผยแพร่ความรู้ในรูปแบบออนไลน์อย่างเป็นระบบ จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไธสง อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี เพื่อใช้เป็นช่องทางในการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์และบริการ เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูล ความรู้ และแนวทางการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน รวมทั้งการสร้างเครือข่ายชุมชนออนไลน์ในการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างวิสาหกิจชุมชน

จากที่มาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไธสง อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี เพื่อส่งเสริมศักยภาพการแข่งขันทางการตลาดให้กับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ซึ่งข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลของวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไธสง อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งคาดหวังว่าจะช่วยยกระดับเศรษฐกิจของวิสาหกิจชุมชนในเขตพื้นที่ดังกล่าว และเป็นต้นแบบการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไร่มะขาม อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี
- 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไร่มะขาม อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจและการวิจัยเชิงพรรณนา เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไร่มะขาม อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้มาจากการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยใช้การคัดเลือกจากผู้มีประสบการณ์ ความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน ศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไร่มะขาม อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่ม จำนวน 46 คน ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 11 คน และผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไร่มะขาม อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 5 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้ให้บริการวิสาหกิจชุมชน ศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไร่มะขาม อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 20 คน

กลุ่มที่ 3 นักวิชาการเกษตร จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 5 คน

กลุ่มที่ 4 ผู้เชี่ยวชาญด้านแพลตฟอร์มดิจิทัล จำนวน 5 คน

หมายเหตุ กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 จะนิยามได้ว่าเป็นผู้ใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไร่มะขาม อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ การศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ศูนย์ข้าวชุมชน และองค์ประกอบของแพลตฟอร์มดิจิทัลของวิสาหกิจชุมชน ศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไร่มะขาม อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

ตัวแปรตาม ได้แก่ แนวทางการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไร่มะขาม อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

3. เครื่องมือที่ใช้

3.1 กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ใช้แบบสอบถามความต้องการของผู้ใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไร่มะขาม อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ประกอบไปด้วย 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สื่อและระบบสนับสนุนบน แพลตฟอร์ม

ดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน ตอนที่ 3 การใช้งานแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน และตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ โดยตอนที่ 1 เป็นแบบเลือกตอบ ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นแบบจัดอันดับคุณภาพแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ด้วยวิธี Likert Scale และตอนที่ 4 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ประเมินคุณภาพของแบบสอบถามความต้องการของผู้ใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัล ด้านวิสาหกิจชุมชน และด้านวัดและประเมินผล โดยใช้แบบประเมินคุณภาพของแบบสอบถามความต้องการของผู้ใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ผลการหาค่าความสอดคล้องของแบบสอบถามความต้องการ พบว่ามีค่า IOC เท่ากับ 0.91 และมีคุณภาพอยู่ในระดับดี ผู้ทรงคุณวุฒิไม่มีข้อเสนอแนะให้ปรับแก้

3.2 กลุ่มที่ 3 และกลุ่มที่ 4 ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เรื่อง แนวทางการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไร่มะขาม อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี สำหรับนักวิชาการเกษตร จังหวัดเพชรบุรี และผู้เชี่ยวชาญด้านแพลตฟอร์มดิจิทัล ประกอบด้วย 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ 2) แนวทางการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลที่เหมาะสมกับวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน 3) โปรแกรมที่เหมาะสมสำหรับนำมาใช้ในการออกแบบและพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัล และ 4) องค์ประกอบของแพลตฟอร์มดิจิทัลของวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไร่มะขาม อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ประเมินคุณภาพของแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัล ด้านวิสาหกิจชุมชน และด้านวัดและประเมินผล โดยใช้แบบประเมินคุณภาพของแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผลการหาค่าความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง พบว่ามีค่า IOC เท่ากับ 0.82 และมีคุณภาพอยู่ในระดับดี จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง มาปรับปรุงแก้ไขการใช้ภาษา โดยปรับแก้ไขข้อความให้กระชับขึ้น ตามข้อเสนอแนะแล้วจึงนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 2 แหล่ง คือ จากการใช้แบบสอบถามความต้องการของผู้ใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไร่มะขาม อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ในรูปแบบออนไลน์กับผู้ใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน จำนวน 36 คน และจากการลงพื้นที่โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง กับนักวิชาการเกษตร จังหวัดเพชรบุรี และผู้เชี่ยวชาญด้านแพลตฟอร์มดิจิทัล จำนวน 10 คน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา โดยประเด็นในการสัมภาษณ์จะถูกสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดทฤษฎีของตัวแปรที่ต้องการศึกษา เพื่อช่วยให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับ

ความจริง ความคิดเห็น ปัญหา ข้อเสนอแนะ ฯลฯ แล้วนำมาสรุปเป็นข้อมูล โดยการบรรยายเชิงพรรณนา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไร่มะขาม อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี สามารถสรุปผลการศึกษาจากข้อค้นพบที่ตอบวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไร่มะขาม อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี จากการสอบถามความต้องการของผู้ใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (n=36)

ข้อที่		รายการคำถาม	จำนวน (n)	ร้อยละ
1	เพศ	ชาย	16	44.44
		หญิง	20	55.56
2	อายุ	ต่ำกว่า 40	5	13.89
		40-49	13	36.11
		50-59	12	33.33
		มากกว่า 60	6	16.67
3	ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	6	16.66
		มัธยมศึกษา	10	27.77
		ปวช./ปวส./อนุปริญญา	11	30.56
		ปริญญาตรี	8	22.22
		สูงกว่าปริญญาตรี	1	2.79
4	อาชีพหลัก	เกษตรกร	20	55.56
		พนักงานโรงงาน	3	8.33
		ธุรกิจส่วนตัว	11	30.56
		รับราชการ	2	5.55
		อื่น ๆ	0	0.00

จากตารางที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.56 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 44.44 โดยมีอายุอยู่ระหว่าง 40-49 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.11 รองลงมา คือ 50-59 ปี โดยมีการศึกษาในระดับปวช./ปวส./อนุปริญญา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.56 รองลงมา คือ มัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 27.77 อาชีพหลักของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ เกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 55.56 รองลงมา คือ ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 30.56 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 สื่อและระบบสนับสนุนบนแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน

ตารางที่ 2 แสดงความต้องการของผู้ใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลด้านสื่อและระบบสนับสนุนบนแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน (n=36)

รายการ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. การแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ ระหว่างผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน	4.47	0.51	มาก
2. การจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์และบริการ โดยมีการแนะนำผลิตภัณฑ์และบริการ และรับคำสั่งซื้อ-ขายในระบบออนไลน์	4.69	0.47	มากที่สุด
3. การเชื่อมต่อเครือข่าย ช่วยให้วิสาหกิจชุมชนสามารถเชื่อมต่อกับลูกค้า พันธมิตร นักลงทุน และหน่วยงานภาครัฐ	4.58	0.55	มากที่สุด
4. การนำเสนอสื่อดิจิทัลในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น ข้อความ รูปภาพ วิดีโอ และอินโฟกราฟิก	4.53	0.51	มากที่สุด
5. การผสมผสานกับสื่อสังคมออนไลน์ โดยสามารถเชื่อมต่อแพลตฟอร์มดิจิทัลกับสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก อิน스타그램 หรือดีด็อก เป็นต้น	4.25	0.44	มาก
6. มีแหล่งข้อมูล ความรู้ และแนวทางการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำเนินธุรกิจสำหรับวิสาหกิจชุมชน	4.61	0.49	มากที่สุด
รวม	4.57	0.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 แสดงความต้องการของผู้ใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลด้านสื่อและระบบสนับสนุนบนแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน พบว่า ผู้ใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลมีความต้องการสื่อและระบบสนับสนุนบนแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน โดยภาพรวมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, $SD = 0.51$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุด ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์และบริการ โดยมีการแนะนำผลิตภัณฑ์และบริการ และรับคำสั่งซื้อ-ขายในระบบออนไลน์ ($\bar{X} = 4.69$, $SD = 0.47$) มีแหล่งข้อมูล ความรู้ และแนวทางการพัฒนา

ทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำเนินธุรกิจสำหรับวิสาหกิจชุมชน ($\bar{X}$ = 4.61, SD = 0.49) การเชื่อมต่อเครือข่าย ช่วยให้วิสาหกิจชุมชนสามารถเชื่อมต่อกับลูกค้า พันธมิตร นักลงทุน และหน่วยงานภาครัฐ ($\bar{X}$ = 4.58, SD = 0.55) และการนำเสนอสื่อดิจิทัลในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น ข้อความ รูปภาพ วิดีโอ และอินโฟกราฟิก ($\bar{X}$ = 4.53, SD = 0.51) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การใช้งานแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน

ตารางที่ 3 แสดงความต้องการของผู้ใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการใช้งานแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน (n=36)

รายการ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. ความสะดวกในการเข้าใช้งานแพลตฟอร์มดิจิทัล	4.56	0.50	มากที่สุด
2. การใช้งานในระดับที่ง่าย ผู้ใช้ทุกคนสามารถใช้งานและเข้าถึงแพลตฟอร์มดิจิทัลได้	4.61	0.55	มากที่สุด
3. ความสวยงามของเมนูหน้าจอในการเข้าถึงแพลตฟอร์มดิจิทัล	4.36	0.49	มาก
4. ความสะดวกในการเข้าถึงสื่อดิจิทัลบนแพลตฟอร์มดิจิทัล	4.53	0.51	มากที่สุด
5. แพลตฟอร์มดิจิทัลสามารถรองรับการใช้งานบนอุปกรณ์ต่างๆ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ และแท็บเล็ต	4.47	0.51	มาก
6. ความปลอดภัยในการเข้าใช้งานแพลตฟอร์มดิจิทัล	4.53	0.51	มากที่สุด
รวม	4.51	0.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 แสดงความต้องการของผู้ใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการใช้งานแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไร่มะขาม อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ผู้ใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลมีความต้องการใช้งานแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน โดยภาพรวมในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.51, SD = 0.51) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุด ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การใช้งานในระดับที่ง่าย ผู้ใช้ทุกคนสามารถใช้งานและเข้าถึงแพลตฟอร์มดิจิทัลได้ ($\bar{X}$ = 4.61, SD = 0.55) มีความสะดวกในการเข้าใช้งานแพลตฟอร์มดิจิทัล ($\bar{X}$ = 4.56, SD = 0.50) ความสะดวกในการเข้าถึงสื่อดิจิทัลบนแพลตฟอร์มดิจิทัล ($\bar{X}$ = 4.53, SD = 0.51) และมีความปลอดภัยในการเข้าใช้งานแพลตฟอร์มดิจิทัล ($\bar{X}$ = 4.53, SD = 0.51)

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ผู้ใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไร่มะขาม อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี มีความต้องการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการตลาดและการขาย สร้างร้านค้าออนไลน์ เป็นช่องทางในการแนะนำผลิตภัณฑ์และบริการของวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน เพื่อเข้าถึงลูกค้าใหม่ ๆ นอกจากนี้ยังต้องการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่สามารถรวบรวมข้อมูล ความรู้และประสบการณ์ของวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน อัจฉกตัวอย่างเป็นกรณีศึกษาที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน ทำแล้วประสบความสำเร็จ หรือกรณีศึกษาที่เป็นต้นแบบให้กับวิสาหกิจชุมชนอื่น ๆ ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และงานบริการต่อไป

วัตถุประสงค์ที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไร่มะขาม อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

จากการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย พบว่า 1) แนวทางการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลที่เหมาะสมกับวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไร่มะขาม อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ควรพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลที่มีระบบมาตรฐานเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน 5 ลักษณะ ดังนี้ (1) สนับสนุนการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์และบริการของวิสาหกิจชุมชน (2) การเรียนรู้และพัฒนาทักษะ โดยรวบรวมแหล่งข้อมูล ความรู้ และแนวทางการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพสำหรับวิสาหกิจชุมชน (3) การเชื่อมต่อเครือข่ายของวิสาหกิจชุมชนในทุกส่วนที่มีความเกี่ยวข้องทั้งผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ลูกค้า พันธมิตร นักลงทุน และหน่วยงานภาครัฐ (4) การนำเสนอสื่อดิจิทัลในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น ข้อความ รูปภาพ วิดีโอ และอินโฟกราฟิก และ (5) การผสมผสานกับสื่อสังคมออนไลน์ สามารถเชื่อมต่อแพลตฟอร์มดิจิทัลกับสื่อสังคมออนไลน์ยอดนิยมเพื่อขยายการเข้าถึงและกระตุ้นการมีส่วนร่วมของผู้ใช้บริการวิสาหกิจชุมชน เช่น การใช้ไลน์ เนื่องจากสะดวกในการติดต่อกับลูกค้า หรือการใช้เฟซบุ๊ก แฟนเพจ เนื่องจากสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย สามารถมีปฏิสัมพันธ์กับลูกค้า และการใช้ยูทูบในการถ่ายทอดความรู้ การประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์และบริการผ่านวิดีโอเพื่อช่วยให้ผู้ใช้บริการวิสาหกิจชุมชนสามารถแบ่งปันเนื้อหาไปยังเพื่อนและผู้ติดตามได้อย่างง่ายดาย ช่วยขยายขอบเขตการเข้าถึงของแพลตฟอร์มดิจิทัล และดึงดูดผู้ใช้อย่างใหม่ 2) โปรแกรมที่เหมาะสมสำหรับนำมาใช้ในการออกแบบและพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัล ควรมีลักษณะดังนี้ (1) การใช้งานในระดับที่ง่าย ผู้ใช้ทุกคนควรสามารถใช้งานและเข้าถึงแพลตฟอร์มดิจิทัลได้อย่างง่ายดาย แม้จะไม่มีคุ้นเคยกับเทคโนโลยีก็ตาม (2) โปรแกรมที่มีความยืดหยุ่นในการใช้งาน (3) โปรแกรมที่สามารถกำหนดฟังก์ชันสนับสนุนการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์และบริการของวิสาหกิจชุมชน และ (4) โปรแกรมที่สามารถรองรับการใช้งานบนอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต และ 3) องค์ประกอบของแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ตำบลไร่มะขาม อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลักดังนี้ 1) การจัดการเนื้อหา ระบบจัดการเนื้อหาที่มีประสิทธิภาพ ช่วยให้

วิสาหกิจชุมชนสามารถสร้าง แก๊ซ และเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร กิจกรรม สินค้า และบริการของตนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และง่ายดาย โดยรองรับรูปแบบเนื้อหาที่หลากหลาย เช่น ข้อความ รูปภาพ วิดีโอ เอกสาร ฯลฯ และมีระบบจัดหมวดหมู่เนื้อหา ช่วยให้ผู้ใช้ค้นหาข้อมูลที่ต้องการได้ง่าย สนับสนุนการแปลภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ เพื่อขยายกลุ่มเป้าหมายสู่ผู้ใช้งานต่างประเทศ 2) สื่อดิจิทัล การนำเสนอสื่อดิจิทัลในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น ข้อความ รูปภาพ วิดีโอ และอินโฟกราฟิก เพื่อเติมสีสันบนแพลตฟอร์มดิจิทัลให้สวยงาม ดึงดูดใจและน่าใช้งาน 3) ระบบอีคอมเมิร์ซ มีฟังก์ชันการขายสินค้าและบริการออนไลน์ที่ครบวงจร รองรับการค้าเงินผ่านช่องทางที่หลากหลาย มีระบบจัดการคลังสินค้าและคำสั่งซื้อที่มีประสิทธิภาพ และรองรับระบบรีวิวสินค้า 4) การสื่อสารออนไลน์ โดยมีช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย เช่น ระบบแชท สื่อสังคมออนไลน์ ฟอรัม ฯลฯ ช่วยให้วิสาหกิจชุมชนสามารถสื่อสารกับลูกค้าได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ รองรับการตอบคำถาม บริการหลังการขาย และการแก้ไขปัญหา และสนับสนุนการสร้างชุมชนออนไลน์ 5) การแบ่งปันข้อมูลและความรู้ ซึ่งแพลตฟอร์มดิจิทัลของวิสาหกิจชุมชน ควรมีการแบ่งปันข้อมูลและความรู้ระหว่างผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน สนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ และแนวทางปฏิบัติที่ดี ช่วยให้วิสาหกิจชุมชนสามารถพัฒนากิจกรรม สินค้า และบริการของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาและวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไร่มะขาม อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี สามารถแสดงได้ดังรูปภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โมเดลแนวทางการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไร่มะขาม อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไร่มะขาม อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยได้ค้นพบองค์ความรู้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไร่มะขาม อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงตามลำดับ มีดังนี้ (1) ด้านสื่อและระบบสนับสนุนบนแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน คือ การจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์และบริการ โดยมีการแนะนำผลิตภัณฑ์และบริการ และรับคำสั่งซื้อ-ขายในระบบออนไลน์ มีแหล่งข้อมูล ความรู้ และแนวทางการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำเนินธุรกิจสำหรับวิสาหกิจชุมชน การเชื่อมต่อเครือข่าย ช่วยให้วิสาหกิจชุมชนสามารถเชื่อมต่อกับลูกค้า พันธมิตร นักลงทุน และหน่วยงานภาครัฐ และการนำเสนอสื่อดิจิทัลในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น ข้อความ รูปภาพ วิดีโอ และอินโฟกราฟิก (2) ด้านการใช้งานแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน คือ การใช้งานในระดับที่ง่าย ผู้ใช้ทุกคนสามารถใช้งานและเข้าถึงแพลตฟอร์มดิจิทัลได้ มีความสะดวกในการเข้าใช้งานแพลตฟอร์มดิจิทัล มีความสะดวกในการเข้าถึงสื่อดิจิทัลบนแพลตฟอร์มดิจิทัล และมีความปลอดภัยในการเข้าใช้งานแพลตฟอร์มดิจิทัล จะเห็นได้ว่าการศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้งานเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัล โดยการวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้ คือ กระบวนการที่ช่วยในการจัดลำดับความสำคัญของสิ่งที่ต้องการพัฒนา ซึ่งข้อมูลที่ได้จากบุคคลสามารถนำมาสู่การจัดลำดับความสำคัญเพื่อใช้ในการวางแผน ตัดสินใจ การกำหนดแนวทางการพัฒนาได้อย่างเหมาะสม ซึ่งการออกแบบแพลตฟอร์มดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพควรคำนึงถึงความต้องการของผู้ใช้เป็นสำคัญจึงจะสามารถพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chen, X., Chua, A.Y.K. and Deng, S. (2018) และปิ่นทิม ชนิช เฟ่งผล และพงษ์ศักดิ์ ผกามาศ (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายนอกในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ใช้ระบบ (End User) ของแพลตฟอร์มดิจิทัลที่จะพัฒนาใหม่ จำนวน 40 คน ผลการวิจัยพบว่าผู้ใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลมีความต้องการใช้ระบบไอซีทีเพื่อการจัดเก็บ รวบรวม และประมวลผลข้อมูลต่าง ๆ โดยการแปลงรูปแบบการบริหารจัดการให้เป็นฟังก์ชันอิเล็กทรอนิกส์ที่สอดคล้องกับงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยต้องคำนึงถึงรูปแบบการใช้งาน มาตรฐานและตัวบ่งชี้ของ สมศ. รวมถึงเอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการประเมินคุณภาพการศึกษาให้มีความสะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง และสามารถแสดงรายงานที่ต้องการได้อย่างเหมาะสม

2. แนวทางการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไร่มะขาม อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ให้มีประสิทธิภาพนั้นมี 5 ลักษณะ ดังนี้ 1) แพลตฟอร์มดิจิทัลต้องสามารถสนับสนุนการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์และบริการของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งถือว่าเป็นส่วนสำคัญที่สุดของการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัล 2) การเรียนรู้และพัฒนาทักษะ โดยรวบรวมแหล่งข้อมูล ความรู้ และแนวทางการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพสำหรับวิสาหกิจชุมชน 3) เชื่อมต่อเครือข่ายของวิสาหกิจชุมชนในทุกส่วนที่มีความเกี่ยวข้องทั้งผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ผู้รับบริการ พันธมิตร นักลงทุน และหน่วยงานภาครัฐ 4) การนำเสนอสื่อดิจิทัลในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น ข้อความ รูปภาพ วิดีโอ และอินโฟกราฟิก เพื่อดึงดูดใจในการใช้งานแพลตฟอร์มดิจิทัล และ (5) การผสมผสานกับสื่อสังคมออนไลน์ สามารถเชื่อมต่อแพลตฟอร์มดิจิทัลกับสื่อสังคมออนไลน์ยอดนิยมเพื่อขยายการเข้าถึงและกระตุ้นการมีส่วนร่วมของผู้ใช้บริการวิสาหกิจชุมชน และโปรแกรมที่เหมาะสมสำหรับนำมาใช้ในการออกแบบและพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลควรมีการใช้งานในระดับที่ง่าย ผู้ใช้ทุกคนควรสามารถใช้งานและเข้าถึงแพลตฟอร์มดิจิทัลได้อย่างง่ายดาย แม้จะไม่คุ้นเคยกับเทคโนโลยีก็ตาม รวมทั้งมีความยืดหยุ่นในการใช้งาน สามารถกำหนดฟังก์ชันสนับสนุนการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์และบริการของวิสาหกิจชุมชน และรองรับการใช้งานบนอุปกรณ์ต่างๆ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต เป็นต้น

ในส่วนขององค์ประกอบของแพลตฟอร์มดิจิทัลของวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไร่มะขาม อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) การจัดการเนื้อหา 2) สื่อดิจิทัล 3) ระบบอีคอมเมิร์ซ 4) การสื่อสารออนไลน์ และ 5) การแบ่งปันข้อมูลและความรู้ ซึ่งองค์ประกอบแรก การจัดการเนื้อหา ถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัล จึงควรมีเนื้อหาที่ครอบคลุมเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนในตำบลไร่มะขาม เช่น ผลิตภัณฑ์ บริการ ข้อมูลติดต่อ เรื่องราวและกิจกรรมต่างๆ เนื้อหาควรมีความน่าสนใจ ถูกต้อง ทันสมัย และตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ควรมีการจัดหมวดหมู่เนื้อหาอย่างชัดเจน ค้นหาได้ง่าย และใช้งานสะดวก รวมถึงระบบจัดการสิทธิ์ การเข้าถึงข้อมูล ให้ความปลอดภัยทั้งสำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนและผู้ให้บริการวิสาหกิจชุมชน และองค์ประกอบที่ 2 สื่อดิจิทัล การนำเสนอสื่อดิจิทัลในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น ข้อความ รูปภาพ วิดีโอ และอินโฟกราฟิก เพื่อเติมสีสันบนแพลตฟอร์มดิจิทัลให้สวยงาม ดึงดูดใจและนำใช้งาน องค์ประกอบที่ 3 ระบบอีคอมเมิร์ซ ที่จะช่วยให้วิสาหกิจชุมชนสามารถจำหน่ายสินค้าและบริการของตนได้โดยตรงผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล ซึ่งควรใช้งานง่าย สะดวก ปลอดภัย รองรับการค้าเงินผ่านช่องทางต่าง ๆ ประกอบกับองค์ประกอบที่ 4 การสื่อสารออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพ มีช่องทางการสื่อสารระหว่างวิสาหกิจชุมชน ผู้ให้บริการ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรมีฟีเจอร์การแชท สนทนา กระดานข่าว ฯลฯ และองค์ประกอบสำคัญสุดท้าย คือ การแบ่งปันข้อมูลและความรู้ มีการรวบรวมแหล่งความรู้ ข้อมูล และทรัพยากรต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อวิสาหกิจชุมชน เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ความรู้ การตลาด แหล่งเงินทุน เทคโนโลยี กฎหมาย แหล่งข้อมูลการอบรม สัมมนา และกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงเวทีแลกเปลี่ยน

ความรู้ ประสบการณ์ และแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด ซึ่งจะเห็นได้ว่าการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ภาครัฐควรสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรต่าง ๆ ภาคเอกชนควรนำเสนอเทคโนโลยีและความรู้ด้านดิจิทัล ภาคประชาสังคมควรมีส่วนร่วมในการออกแบบและใช้งานแพลตฟอร์มดิจิทัล เมื่อทุกภาคส่วนร่วมมือกัน แพลตฟอร์มดิจิทัลจะกลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนให้มีวิธีดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของสทิรา มะลาสิน และคณะ (2565) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจโรงแรมไทย โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว โรงแรมและสื่อออนไลน์ จำนวน 9 คน พบว่า แนวทางการพัฒนาดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจโรงแรมในประเทศไทยมีข้อค้นพบ 6 ด้าน ได้แก่ 1) คุณภาพการบริการทางช่องทางออนไลน์ 2) สิทธิพิเศษสำหรับลูกค้า 3) การขับเคลื่อนธุรกิจจากการใช้ข้อมูลจำนวนมาก 4) ประสบการณ์จากการใช้บริการผ่านช่องทางออนไลน์ 5) สร้างการรับรู้สู่ระดับสากล และ 6) ผลประโยชน์ระหว่างพันธมิตร และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพิรงรอง รามสูต (2565) ได้ศึกษาองค์ประกอบสำคัญของแพลตฟอร์มดิจิทัล พบว่ามี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) เนื้อหาที่ผู้ใช้งานต้องการ มีการเก็บและใช้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ใช้ที่ได้จากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้กับแพลตฟอร์มเพื่อเสริมสร้างให้เกิดประสบการณ์การใช้งานที่ดีขึ้น 2) รูปแบบธุรกิจของแพลตฟอร์ม ซึ่งรูปแบบธุรกิจจะเป็นตัวกำหนด ทิศทางการใช้ประโยชน์ข้อมูลของผู้ใช้แพลตฟอร์ม เช่น แพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ แพลตฟอร์มเพื่อการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น 3) การเก็บ รักษา และใช้ประโยชน์จากข้อมูลของผู้ใช้งานแพลตฟอร์ม และ 4) การให้บริการเสริม บริการเสริมในที่นี้ หมายถึง การให้บริการที่เกินหรือขยายออกนอกเหนือเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์หลักของแพลตฟอร์มดิจิทัล เช่น การให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ ในการใช้งานแพลตฟอร์มดิจิทัล เพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้ใช้บริการและสร้างความประทับใจในการใช้งานแพลตฟอร์มดิจิทัลยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ผลการวิจัยเป็นประโยชน์ในการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นช่องทางในการแบ่งปันความรู้และเป็นช่องทางในการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์และบริการของวิสาหกิจชุมชน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลไร่มะขาม อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี และผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในกลุ่มอื่น ๆ ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาแนวทางการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กลุ่มอื่น ๆ ในประเทศไทย เนื่องจากองค์ประกอบและฟังก์ชันการใช้งานของแพลตฟอร์มดิจิทัลอาจแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับความต้องการและบริบทของวิสาหกิจชุมชนแต่ละแห่ง
2. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในประเทศไทย ทั้งปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ เครือข่ายเพื่อการประกอบอาชีพ เครือข่ายที่เชื่อมต่อกันระหว่างผู้ใช้ และเครือข่ายสังคมต่อไป

บรรณานุกรม

- ปิ่นตบูน พงษ์ผล, และพงษ์ศักดิ์ ผกามาศ. (2564). การพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายนอกในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย. *วารสารวิทยาศาสตร์ลาดกระบัง*, 30(2), 25-41. https://li01.tci-thaijo.org/index.php/science_kmitl/article/view/248248
- ปริศนา มั่นเภา, และฐิตยา เนตรวงษ์. (2564). ดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อยกระดับธุรกิจบริการในยุคโควิด-19. *วารสารคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 1(2), 57-65. <https://so08.tci-thaijo.org/index.php/JMSSNRU/article/view/143>
- พิรงรอง รามสูต. (2565). แพลตฟอร์มดิจิทัล. *วารสารกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์*, 1(2), 1-36. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/tmfjournal/article/view/259353/176231>
- ล้นทม จอนจวบทรง, และณัฏฐา ธรรมบุญวิศ. (2562). การแปลงรูปสู่ธุรกิจดิจิทัลก่อนถูกยุบสลาย. *วารสารธุรกิจปริทัศน์*, 11(2), 216-231. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/bahcuoj/article/view/204654>
- วิไลวรรณ สิริโรจนพุดิ, กนกกาญจน์ ศศิวิมลฤทธิ์, และณัฐปภัศ ธนาวิวัฒน์. (2561). การศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินของการขยายการลงทุนโรงสีข้าวกรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนตำบลไร่มะขาม อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี. *วารสารเศรษฐศาสตร์และกลยุทธ์การจัดการ*, 5(1), 39-49. <https://kuojs.lib.ku.ac.th/index.php/jems/article/view/1623/587>
- สธิรา มะลาสิน, ทศนชัย พัฒนโกศัย, และชัชณพงค์ ศิริโชตินิศากร. (2565). แนวทางการพัฒนาดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจโรงแรมไทย. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 10(4), 1545-1559. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/journal-peace/article/view/248595>

- Chen, X., Chua, A. Y. K., & Deng, S. (2018). Comparing the Web and Mobile platforms of a social Q&A service from the user's perspective. *Aslib Journal of Information Management*, 70(2), 176-191. <https://doi.org/10.1108/AJIM-06-2017-0149>
- Xiao, S., Chen, Y.-J., & Tang, C. S. (2020). Knowledge sharing and learning among smallholders in developing economies: Implications, incentives, and reward mechanisms. *Operations Research*, 68(2), 435-452. <https://doi.org/10.1287/OPRE.2019.1869.07/s10956-019-09782-y>